

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 «
Pe o lună . 2 «

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—3.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Semne bune.

Dela Caransebeș primim știri cari ne îndeamnă a crede, că în fața zguduirei prin cari trece dieceza și în fața valurilor ce se îndreaptă și împotriva celorlalte dieceze, amenințând cu pieire autonomia noastră bisericească, se ivesc semne îmbucurătoare. Cei puși să veghieză, au înțeles că numai printr'o atitudine pe cât de înțeleaptă, pe atât de energică se poate organiza lupta de rezistență. De aceea, după ce întâiu s'au înțeles între dânșii și au strâns șirele celor cu inimă pentru soarta instituțiilor culturale românești, au aflat și calea unei proceduri unitare, chipul cum solidaritatea între toți fiii bisericii să se manifeste cu impozanță. *Vicarul și arhimandritul Filaret Musta a trimis adecă consistoarelor din Arad și Sibiu înștiințare oficioasă despre cel mai nou și mai grav atentat îndreptat împotriva autonomiei bisericii naționale române.*

Arată, că secretarul ministerial dr. P. Ionescu i-s'a adresat și pe baza unei însărcinări primite dela ministrul de culte cere să-i pună la dispoziție actele electorale dela Zgribești, Sasca și Mehadia, pentru a face o anchetă, ceiace ministrul a ordonat în urma denunțurilor ce a primit referitor la abuzuri comise în acele cercuri electorale bisericești. Președintele consistorului din Caransebeș, după ce indică atingerea gravă ce i-se aduce astfel autonomiei bisericii noastre, *face apel ca și celelalte consistoare să-și spună cuvântul și se ia atitudine în această chestie vitală.*

Desigur, că în urma acestei adrese nu numai consistoarele vor desbata afacerea, ci în virtutea însemnătății ce comportă, vor deferi-o corpului superior eparhial, sinoadelor, cari fiind întrunite, vor avea prilejul s'o aprofundeze. Chiar dacă n'ar fi fost întrunite, prelații credem că le-ar fi convocat în sesiune extraordinară, atât de gravă este situația.

Dar, pe noi aradanii conflictul acesta grav ivit între ministru și autoritatea bisericească română ne privește și în special. Căci ce s'a întâmplat? Ministrul ignorând pe capul diecezei Aradului, care în cele canonice are jurisdicție și peste Caransebeș, după cum dă o lovitură organizării noastre bisericești, așa nesocotește și demnitatea episcopului aradan, neadresându-i-se nici lui, nici direct vicarului dela Caransebeș, ci dispune în afaceri interne ale bisericii române ca și când afacerile acestea ar fi de rezortul unui funcționar ministerial inferior.

Biserica noastră, pururea respectuoasă legilor, prin nimic nici n'a provocat, nici n'a meritat această dispoziție draconică și umilitoare. Iar cât despre prelații actuali, nu-i știm și nici nu-i cunoaștem să fie atât de radicali și intransigenți, încât să fi dat motiv ca ministrul să recurgă la măsuri extraordinare față de ei, să dispună, cu ocolirea lor, în chestii asupra căror ei și corporațiunile ce prezidează trebuie să dispună.

Cum așa? N'are ministrul încredere nici în consistorul din Caransebeș nici în episcopul Aradului cari să facă o anchetă simplă? Dar atunci cel puțin să i-se fi adre-

sat mitropolitului dela Sibiu, capul bisericii ortodoxe, care *în chestia alegerii episcopului dela Caransebeș de sigur este de conivență cu ministrul.*

Ne doare, dar suntem siliți să o spunem: lovitura ce i s'a dat autonomiei noastre *este o fatală urmare tocmai a purtării mitropolitului.* Dacă guvernul ar fi văzut și ar fi simțit că are a face cu un cap bisericesc care apără cu zel și demnitate biserica și nu pune considerațiunile și interesele personale mai presus de interesul mare obștesc bisericesc, desigur că nu și-ar fi permis să ne trateze astfel. Când l'a văzut însă în două rânduri săltând de bucurie că guvernul nesocotește sancțiunile canonice ce el însuși (mitropolitul) a dat, ce rezervă și-ar mai impune ministrul?

Importanța actului trimis dela Caransebeș tocmai din acest punct de vedere este mare. Dacă nu era de presupus ca în chestia sulevată mitropolitul să se expună până la ultima consecvență, dacă e greu de presupus că s'ar fi simțit îndemnat să sară în foc episcopul Aradului, cel mai puțin deprins cu luptele, ne putem însă aștepta, cu drept cuvânt, să fie la înălțimea chemării cel puțin sinoadele eparhiale, ultimele șanțuri ale autonomiei noastre bisericești.

Mai ales că, în cazul dat, ministrul își arogă un drept care este exclusiv al sinoadelor, căci chestiile verificărilor ele trebuie să le rezolve. Dacă vor tăcea și nu vor protesta, cerând ca ministrul să între în legalitate, ar fi să-și subscrie propria desființare. Într'adevăr, dacă scrutiniile electorale

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Edmondo De Amicis.

I N I M A.

Sânge romagnol.

(Povestire.)

În seara aceia casa lui Ferruccio era mai liniștită ca de obicei. Tatăl, care avea o prăvălie de mărunțișuri se dusesse la Forli ca să cumpere marfă și nevasta sa îl însoțise cu Luigina, o fetiță a lor, ca să o ducă la un doctor că era bolnavă de un ochiu. Nu se întorceau acasă decât a doua zi dimineața.

Era aproape miezul nopții. Femeia care venea să le ajute în casă, plecase de cu seara. În casă nu era decât bunica, paralizată de picioare și Ferruccio, un băiat de treisprezece ani.

Casa era la drumul mare, la o bătaie de pușcă de un sat, nu departe de Forli, oraș în Romagna. În împrejurimi nu era decât o casă nelocuită, arsă de două luni de foc, pe care se vedea încă tabla unui han. În dosul casei era o grădină de zarzavaturi. Ușa prăvăliei da pe stradă. De jur împrejur se întindea câmpia pustie, semănată cu duzi.

Era aproape miezul nopții: ploua și bătea vântul. Ferruccio și bunica erau încă deștepți și stau în bucătărie, dincolo de care era o altă odaie plină de lucruri, un fel de cămară, din care se ajungea la grădină. Ferruccio nu se întoarse acasă

decât la 11 noaptea și bunica îl așteptase cu ochii deschiși, cu frica în sân, ținută într'un jilț larg pe care sta toată ziua și adeseori chiar și noaptea, căci un năduf în piept, de multeori o silea să stea șezută și noaptea.

Ploua și vântul arunca picăturile de apă în geamuri; noaptea era foarte neagră. Ferruccio se întorsese acasă ostenit, plin de noroi, cu haina sfâșiată și cu o vânâtaie pe frunte; se jucase cu băieții, se bătuseră — ca de obicei — și ca culme jucase și pierduse toți gologanii ce-i avea în buzunar, iar căciula și-o pierduse într'un șanț.

Cu toate că bucătăria nu era luminată decât de un opaiț pus pe colțul unei mese, lângă jilț, bunica a băgat de seamă numaidecât în ce hal se întorsese nepotul său și luat cu binișorul, mărturisise totul ce făcuse până la ora aceea.

Bunica ținea foarte mult la băiat, și când a aflat, a început să plângă.

După un timp, zise:

— Tu nu ai nici un pic de inimă pentru bunica ta. Tu n'ar trebui să faci așa, când ști că părinții tăi nu sunt acasă și eu singură aici... M'ai lăsat singură toată ziua! Bagă de seamă Ferruccio, tu ai apucat drumuri rele, și o să se isprăvească rău. Am văzut eu și alții cari au făcut ca tine și apoi au isprăvit-o rău. Așa se începe: se fuge din casă, se bate cu băieții, se pierd gologanii; încetul cu încetul dela bătăi se ajunge la cuțit, la crimă, dela joc la alte viții, și dela viții la furt.

Ferruccio în picioare, la trei pași de mătușa sa, sta răzimat de un dulap ascultând-o în tăcere, cu bărbia în piept, cu sprâncenele încruntate, tremurând încă de furia ce-i clocotea în piept.

Pe frunte îi cădea o șuviță de păr frumos castaniu, iar ochii albaștrii se uitau țință.

— Dela joc la furt, zise iar bunica plângând. Gândește-te bine Ferruccio la ce faci, gândește-te la răul acela de Vito Mozzoni, care acum este vagabond în oraș, care la vârsta de douăzeci și patru de ani a fost de două-ori în pușcărie, și de a făcut pe mama-sa să moară de inimă rea, iar tatăl-său, de amar și durere a fugit în Elveția. Gândește-te la acel băiat rău, care stă în tovărășia tuturor hoților, până la ziua când o să între în ocnă. L-am cunoscut de copil, și el a început ca și tine... Gândește-te ce faci, căci atât tatăl cât și mama ta pot să se prăpădească ca părinții lui Vito Mozzoni.

Ferruccio tăcea. Nu era rău de suflet dar era prea vioi, prea nebunatic și pe deasupra tatăl său îl cam stricase pentru că știindu-l deștept, bun de inimă și în stare să facă vre-o faptă mare și bună, îi lăsase frâul cam prea liber, zicând că va veni vremea când să se cumintească. Era bun de suflet, dar încăpăținat și chiar când pocăința îi strângea inima, nu zicea niciodată: — Da, am greșit; n'o să mai fac; iartă-mă.

— Ah, Ferruccio zise iar bunica văzându-l așa trist. Nu te căiești? Nu zici nici o vorbă? Vezi în ce hal am ajuns, vezi că sunt la marginea mormântului, și n'ar trebui să mă faci să plâng, nu ar trebui să faci să plângă pe mama mamei tale, așa bătrână cum o vezi. Eu te-am iubit, te-am legănat nopți întregi, te-am ținut în brațe. Mă gândeam pe atunci: copilul acesta o să fie mângâierea mea. Dar vai, azi mă faci să plâng, mă omori. Mi-ăș da toată bruma de viață ce-mi mai rămâne ca să te văd bun ca mai înainte,

se vor lăsa comisarilor ministeriali, ce rost ar mai avea în sinul bisericii — sinoadele? Dar atunci nici n'ar putea să pătrundă în sinoade decât oamenii guvernului și alegerile de episcop n'ar mai fi decât o parodie pentru mascarea uneltirilor guvernului! Și orice drept de control al sinodului ar deveni iluzoriu.

Ne place a crede că sinoadele vor și satisface opinia publică română alarmată și prin hotărârile ce vor lua, se vor dovedi demne de încrederea ce neamul românesc are în aceste corporațiuni înalte bisericesti.

In fața loviturii îndreptate nu a unei dieceze numai, ci încontra celui mai cardinal drept autonom al întregii biserici, trebuie să ne arătăm pătruși de aceleași îngrijorări și stăpâniți de aceiași hotărâre: *să ne apărăm, cu ultima energie, biserica greu primejduită!*

Ministrul președinte la Maiestatea Sa. Dl Wekerle s'a înfățișat ieri în audiență la Maiestatea Sa. Dsa a raportat monarhului asupra mersului negocierilor în chestiunea băncii și având în vedere nesuccesul de până acum, a propus Maiestății Sale să consulte și părerile miniștrilor Kossuth și Apponyi, ca pe ale conducătorilor majorității parlamentare. După audiență dl Wekerle s'a consfățuit cu baronul de Aehrenthal.

Dl Sztérényi la București. Azi, Miercuri, secretarul ministrului de comerț dl Sztérényi a sosit din Viena la Budapesta de unde mâine Joi va pleca la București pentru a stabili textul definitiv al convenției comerciale cu România, care probabil Vineri va fi iscălit de delegații celor două guverne, încât rămâne ultima formalitate, ratificarea convenției prin parlamentele celor două țări pentru ca ea să fie promulgată și să fie aplicată.

Baronul Rauch despre procesul din Agram. Ziarul »Zeit« din Viena a adresat baronului Rauch banul Croației mai multe întrebări asupra procesului din Agram. A întrebat dacă este adevărat că președintele brutalizează pe acuzați și dacă există pretinsul document oficial despre vinovăția acuzaților. Banul fi-

rește, cum se putea prevedea, a răspuns la cele două întrebări în sens nefavorabil acuzaților, luând apărarea judecătorei. Desminte știrea despre casarea procesului, și despre brutalitatea acuzaților. La întrebarea a treia însă el nu poate da, oricât ar dori, decât un răspuns nehotărât, căci pretinsul act doveditor al »tradării« sîrbilor nu există și toată acuza se razimă pe denunțări și bănuieli vagi. Judecătoria, spune baronul, va hotărî asupra acuzaților fără nici o tendință și în mod nepreocupat. Viitorul va arăta aceasta.

Prințul Carol pentru cauza românilor din Ardeal.

Cu data de 3/15 Decembrie 1868, Măria Sa Prințul Carol făcea reprezentantului diplomatic de atunci al Austro-Ungariei strălucite declarațiuni, textuale, cari cuprind programul celei mai hotărâte politici naționale și și-au păstrat până astăzi deplina însemnătate și actualitate pentru relațiile României cu monarchia vecină, în deosebi cu Ungaria scrie »Minerva«.

Prințul revine asupra acelei înțelegeri cu Ungaria care i s'a propus, îi recunoaște avantajile, însă face rezerva, că **numai atunci ar putea fi sigur de consimțământul țării sale, când ungurii și-ar schimba mai întâiu politica față de românii ardeleni.**

»Nu atârna dela mine, a înlătura simpatiile firești cari există între populațiile de aceeași limbă de dincoace și de dincolo de munți.

Am dar dreptul a aștepta ca guvernul unguresc să facă din parte-i tot ce se cuvine pentru a satisface plângerile celor două până la trei milioane de români cari locuiesc în Transilvania și în Bănat. Nu considerați această dorință a mea ca o intenție de amestec politic. Stăruiesc asupra acestui punct numai întru cât el formează condiția de căpetenie pe care s'ar putea întemeia stabilirea bunei înțelegeri a guvernului meu cu acela al statului vecin. Ca un prinț constituțional, ales prin vot popular, sunt dator să țin socoteală de opinia publică, câtă vreme e justă; și o politică sin-

ceră și leală de împăcare a guvernului unguresc față de supușii săi nemaghiari, ar fi pentru mine cel mai bun sprijin pe calea pe care sunt gata să pornesc«.

Prințul moștenitor german în București.

In capitală.

Pe un timp admirabil, sub razele calde ale soarelui și în adierea unui vânt ușor de primăvară, A. S. Imperială principele de coroană Friederich al Germaniei a făcut Luni dimineața prima sa vizită capitalei Țării românești, și această vizită înaltă a fost primită cu îndoită mulțumire sufletească de întreaga țară, întrucât A. S. Imperială a sosit să se asocieze cu tot poporul la sărbătorirea Suveranului iubit și stimat care împlinește azi 70 ani de viață plină în fapte mărețe și glorioase.

In vederea acestei importante vizite, a reprezentantului celui mai puternic imperiu, capitala s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare. Pe tot drumul pe unde urma să treacă cortegiul regal se aflau pavoazări bogate cu drapelul tricolor și drapelul germane. Dela orele 9 dim. pe acest drum calea Griviței și calea Victoriei, era o animație neobicinuită: toți cetățenii eșiți întru întâmpinarea ilustriului oaspe.

La gară.

In sala de recepție a gărei, decorată bogat cu flori și drapelul românești și germane, dela orele 10 jum. rând pe rând au început să sosească I. P. S. S. Mitropolitul Primat; d. Ion Brătianu, prim-ministru, domniile miniștrii Sp. Haret, Emil Costinescu, A. Carp, Al. Djavara, Toma Stelian V. Morțun; d. M. Ferechide, Em. Porumbaru, Costescu-Comăneanu, Vintilă Brătianu, primarul capitalei, Ion Kalinderu, Dului Zamfirescu, Al. Cottescu, Eft. Antonescu, prim-procuror, generalii Crăinicean, Coandă, Boteanu, Vasiliu, Năsturel, Gheorghiu, Văleanu și alți ofițeri superiori.

Întreaga curte regală și princiară și anume: dnele Zoe Bengescu și Poenaru, dne de onoare ale M. S. Regina, dna Greceanu, dna de onoare a A. S. R. Principesa Maria, d. general Mavrocordat, colonel Grațoski, locot. colonel Magheru, maior Berendei, general Robescu, colonel Greceanu și căpitanul Manu.

La orele 11 fără un sfert au sosit la gară, cu automobilul AA. LL. RR. principii moștenitorilor A. S. S. principele Carol Anton de Hohenzolern

ca în vremea când mergeam amândoi la biserică... și tu-mi băgai în buzunare pieticele și iarbă și te aduceam acasă în brațe, adormit? Atunci iubeai pe bunica ta, dar azi, că sunt paralizică și aș avea nevoie de dragostea ta ca de aierul răsufat... Nu mai am pe nimeni alt pe lume, nenorocita de mine!...

Ferruccio, înduioșat, era să se repeadă în brațele bunicei, când i-se păru că aude un sgomot ușor, un scârțit în odaia de alături, care da în grădină. Dar nu se cunoștea ce sgomot era: ferestrele scuturate de vânt sau altceva.

Trase cu urechea.

Ploaia venea cu găleata.

Auzi iar sgomotul acela, ba l'a auzit chiar și bătrâna.

— Cine o fi, zise bunica înfricoșată.

— Ploaia — murmură băiatul.

— Atunci, Ferruccio, zise bătrâna ștergându-și ochii, imi făgăduiești că o să te faci iar bun și n'o să mă mai faci să plâng?...

Un alt sgomot, îi tăie vorba.

— Nu cred să fie ploaia! — zise îngălbenind —... du-te de vezi ce este.

Dar își luă repede seama și zise, apucând pe Ferruccio de mână:

— Ba nu, stai mai bine aici.

Amândoi stăteau fără să sufle; nu se auzea decât sgomotul ploaiei, apoi amândoi tresăriră: li-se păru că aud pași în odaia de alături.

— Cine e? — întrebă băiatul mai mult mort de frică.

Nimeni nu răspunde.

— Cine e? — zise iar Ferruccio.

De-abea zisese acele vorbe și amândoi deteră un țipăt de groază: doi oameni intrară pe ușă. Unul apucă pe băiat și-i puse mâna la gură, cellalt apucă pe bătrâna de gât. Cel dintâi zise:

— Taci, dacă ți-e dragă viața.

Cellalt:

— Taci! — și ridică cuțitul.

Amândoi aveau la ochi câte o cărpă neagră, cu două găuri în dreptul ochilor.

Câteva clipe nu se auzi decât răsufarea scurtă a celor patru și sgomotul ploaiei. Bătrâna era cu ochii ieșiți din cap.

Omul care ținea pe băiat îi zise la ureche:

— Unde sunt banii lui tatăl-tău?

Băiatul răspunde, tremurându-i dinții:

— Colo... în dulap.

— Hai cu mine.

Și-l târî cu el, ținându-i mâna la gură. In odaie, era o lanternă oarbă pusă pe scânduri.

— Unde este dulapul? — întrebă hoțul.

Băiatul, d'abea răsufând, arătă dulapul.

Atunci, ca să fie sigur de băiat, hoțul îl trânti în genunchi, dinaintea dulapului și luându-i capul între genunchi și strângându-l tare, așa ca să-l sugrume dacă ar cerca să strige, scoase din buzunar un fier încârligat. Cuțitul îl ținea în dinți, lanternă în mâna stângă și cu fierul acela încârligat rupse broasca; deschise apoi dulapul căută în grabă printre lucruri, își umplu buzunarele, închise dulapul, îl deschise iar, căută iarș printre lucruri; apoi apucă pe băiat de gât și-l

înbrânci în odaie, în care cellalt hoț ținea de gât pe bătrâna.

Acesta întrebă în șoapte:

— Ai găsit.

Cellalt răspunde:

— Găsit.

Apoi adăogă:

— Uită-te la ușă.

Celce ținea pe bătrâna se duse la ușă ce da în grădină să vază de nu era nimeni și zise cu o voce ce părea o șuierătură:

— Vino.

Cellalt, care ținea încă pe Ferruccio, amenință cu cuțitul pe băiat și pe bătrâna care deschidea ochii și zise:

— Să nu suflați, că mă'ntorc la voi și vă spintec.

Și se uită o clipă la amândoi.

In momentul acela, se auzi pe stradă mai multe glasuri ce cântau în depărtare.

Hoțul își întoarse repede capul spre ușă, și în mișcarea ce făcu, îi căzu cărpă dela ochi.

Bătrâna dete un țipăt:

— Mozzoni!

— Blăstămato! — răcni hoțul, recunoscut, — Trebuie să mori!

Și se repezi cu cuțitul ridicat la bătrână, care leșină.

Asasinul lovi.

Dar cu o mișcare repede și dând un țipăt de sperat, Ferruccio se aruncă pe bunică acoperindu-o cu corpul său. Asasinul fugi, dând peste masă și răsturnând lumina care se stinse.

Băiatul alunecă binișor după bătrână și căzu

Peste puțin a sosit și M. S. Regina cu doamnele de onoare. Suverana poartă o frumoasă toaletă gri-fer; iar A. S. R. Prințesa Maria e îmbrăcată în alb.

Pe peron se aflau garda de onoare formată din elevii școlii militare de infanterie care avea la flancul drept pe A. S. R. Prințele Carol, cu arma pe umăr. În spatele acestei gărzi de onoare se aflau muzicele militare, puse sub comanda dlui maior Mărgăritescu, inspectorul general al muzicelor. Ceva mai la dreapta de garda de onoare se aflau așezați în flanc toți generalii și comandanții de regimente din garnizoană.

Sosirea.

La orele 11 și 5 minute s'a auzit semnalul trenului în timp ce muzicele militare au început să intoneze impozantul imn german. Vagonul regal s'a oprit în dreptul restaurantului.

A. S. R. Prințele Ferdinand a eșit imediat în întâmpinarea înaltului oaspe, care s'a coborât din vagon, precedat de d. general Wartiadi și urmat de întreaga suită formată din generali și ofițeri superiori din suita A. S. Imperiale.

A. S. Imperială era îmbrăcat în uniformă de general prusian având marele cordon al Steii României.

A. S. R. Prințele Ferdinand purta marele cordon al Vulturului Negru.

Imediat la coborire din vagon, A. S. R. Prințele moștenitor a strâns călduros mâna moștenitorului Germaniei, căruia i-a urât bună venire în numele M. S. Regelui. Apoi A. S. R. i-a prezentat pe rând pe d-nii generali începând cu d. general Coandă. După prezentarea acestora, A. S. R. a prezentat pe d. Ionel Brătianu primul ministru. După ce s'au făcut aceste prezentări, A. S. Imperială a trecut în revistă garda de onoare care a prezentat arma și a izbucnit în urale.

Apoi A. S. Imperială înainte de a intra în sala de recepție, a fost întâmpinat de M. S. Regina, A. S. R. Prințesa Maria și A. S. R. Prințele Carol Anton de Hohenzollern, fratele A. S. R. Prințele Ferdinand.

În sala de recepție s'au făcut prezentările miniștrilor și persoanelor oficiale, a dnelor de onoare și a aghiotanților regali. După ce s'a întreținut câteva momente cu persoanele prezente, la orele 11 jum. înaltul oaspe, Suverana și Prinții moștenitori au ieșit pe peronul din fața garei. Aci publicul, adunat în număr mare, a izbucnit în urale.

Pleșind spre palat, s'a format următorul cortaj: Un pluton de jandarmi călări, comandant dl Greceanu; landoul la Daumont, în care a

luat loc M. S. Regina, A. S. Imperială și A. S. Prințele Ferdinand; în al doilea landou au luat loc A. S. R. Prințele Maria și A. S. R. Prințele Carol Anton de Hohenzollern. Urma un nou pluton de jandarmi. După acest pluton venea suita A. S. Imperiale în ordinea următoare: Făitonul cu generalul Von Schenk și generalul Warthiade care a fost atașat pe lângă persoana Kronprințului. Făitonul cu generalul Baron Marschall și generalul Mavrocordat. Făitonul cu colonelul Hainecius și generalul Robescu. Landoul colonelului Von Roedern; contele Bismark și comandorul Grațosky. Landoul cu colonelul Roedern Oppen, locot. colonel Rohrscheidt și locot. colonel Baranea din Roșiori. Landoul cu locot. colonel conte Von Schweinitz, colonelul Dr. Wiedemann, locot. colonelul Behr și maiorul Strănescu. Landoul cu dl Sommer, locot. colonel Magheru și maior Torocanu.

Cortajul astfel format a parcurs toată calea Griviței și Victoriei până la palatul Regal în mijlocul ovațiunilor ce nu mai conțineau.

La Palat.

În curtea palatului se afla o gardă de onoare din regimentul 6 Mihai-Viteazul cu drapel și muzica militară cari au dat onorurile.

Pe scările palatului A. S. Imperială a fost întâmpinat de M. S. Regele cu care s'a urcat în sala tronului. După o jumătate de oră, M. S. Regina cu A. S. Imperială, și principii moștenitori s'au dus, în automobilele curței, la palatul Cotroceni unde s'a dat un prânz intim, la care a fost invitat și d. Ionel Brătianu, prim-ministru și ministru de externe.

A. S. R. Prințele Carol s'a înapoiat dela gară pe jos împreună cu compania de onoare a școlii militare de infanterie.

Vizita din parcul Carol I.

Primul loc din Capitală vizitat de A. S. Imperială prințele Friederich a fost parcul Carol I, fosta câmpie Filaret, unde acum trei ani se manifesta, cu prilejul a 40 ani de domnie a Suveranului nostru iubit în expoziția națională din 1906 întreaga noastră viață economică, industrială și culturală. Autoritățile luase din vreme măsurii ca acest parc să fie în condițiuni demne de a fi vizitat de înaltul nostru oaspe. Peste tot verdeață, verdele particular al primăverii, înveselea frumosul parc al fostei expoziții naționale.

La orele trei au sosit în automobile d-nii Anton Carp, ministru al domeniilor, Vintilă Brătianu, primar al Capitalei; Emil Petrescu, prefectul poliției Capitalei, Nicolescu, directorul serviciului agriculturii, G. Panaitescu, șeful serviciului ge-

neral al siguranței, N. Popp, șeful serviciului de siguranță al Capitalei și alte persoane oficiale cari au luat măsurile de ordine necesare în vederea vizitei princiare.

La orele 3 jum. s'a anunțat sosirea A. S. Imperiale. Muzica militară, care se afla în pavilionul parcului, a intonat imnul imperial german. Automobilul princiar s'a oprit în dreptul mărețului palat al artelor.

D. ministru al domeniilor și d. primar al Capitalei au ieșit întru întâmpinare și a ajutat pe A. S. R. Prințesa Maria, care însoțea pe prințele moștenitor al Germaniei, să se coboare din automobil.

A. S. Imperială era îmbrăcată în ținută de serviciu, iar A. S. R. Prințesa Maria purta o modestă dar elegantă toaletă albă.

În palatul artelor, înaltul nostru oaspe a cerut explicații asupra podului lui Traian, care se află în miniatură în sala de jos a palatului. Apoi împreună cu A. S. R. Prințesa Maria, s'a urcat în balconul din etajul de sus al palatului, de unde timp de cinci minute a contemplat frumoasa panoramă a Capitalei. D. ministru de domenii a dat explicațiunile cerute de A. S. Imperială asupra diferitelor monumente publice, cari au atras atențiunea A. Sale.

În acest timp a sosit, în automobil, AA. LL. RR. Prințele Ferdinand și Prințele Carol, împreună cu A. S. R. Prințele Carol Anton de Hohenzollern. A. S. R. Prințele moștenitor, purta uniformă de colonel prusiac. AA. LL. RR. s'au dus direct în balconul de sus al palatului, unde s'au întâlnit cu A. S. Imperială și A. S. R. Prințesa Maria.

După câteva momente, înaltul oaspe, cu Prinții moștenitori, au părăsit palatul, după ce s'au oprit de au admirat expoziția de costume femeiești, în deosebite epoce a istoriei noastre. Scoborând treptele din fața palatului s'au dus cu toții pe alea din stânga. Trecând prin fața colivilor unde se află expoziția de paseri, Prințele imperial a admirat câteva momente această expoziție.

De-aci s'au îndreptat spre «Casa dela Poradin». Pe drum, A. S. Imperială văzând un grup de muncitori, în mijlocul căreia se afla o femeie cu un copil în brațe, s'a dus direct la femeie și i-a mângăiat copilășul. A. S. R. prințesa Maria a urmat pe A. S. Imperială și a pus câteva întrebări femeiei.

— Cum îl cheamă? a întrebat A. S. Regală.

— Aurelia, a răspuns femeia.

— A! e fetiță! și de câte luni e?

— De 2 luni.

— E mai mică cu o lună decât Ileana mea! a spus prințesa moștenitoare și după ce a mai mângăiat pruncul s'a depărtat.

La «Casa dela Poradin» amintitoare a locului unde se odihnea, în puținele momente de liniște, bravul nostru Suveran în timpul gloriosului războiu al neatârării. Mica și joasa încăpere era goală și un domn căpitan a explicat înalților oaspeți că patul și masa M. S. Regelui au fost trimise în Bulgaria unde acum se află o expoziție. A. S. Imperială a privit cu interes câteva fotografii ce i-au fost prezentate și cari reprezentau exteriorul și interiorul »Casei dela Poradin«.

După această vizită, A. S. Imperială împreună cu A. S. R. Prințesa Maria, au plecat cu automobilul, la palatul regal. Muzica militară intonat imnul imperial. După câteva momente a au plecat și AA. LL. RR. Prinții moștenitori cu augustul frate al A. S. R. Prințelui Ferdinand. Pe tot drumul publicul saluta respectuos pe înalții oaspeți, cari răspundeau binevoitor.

Membrii suitei imperiale, generali și ofițeri superiori, în toată dupăamiază, au făcut diferite preumblări în oraș, în trăsurile curței regale.

A. S. Imperială prințele de Coroană a Germaniei și membrii suitei sale, sunt găzduiți la palatul regal, deasupra căruia fălăie, alături de treicolorul românesc, drapelul puternicei case domnitoare din Germania.

M. S. Regele n'a putut lua parte nici la primi-

în genunchi și rămase așa, cu brațele în jurul mijocului cu capul pe sânul ei.

Trecu câțva timp. Era întunec besnă. Cântecul țărănilor se depărta pe câmp. Bătrâna își veni în simțiri.

— Ferruccio! — zise cu glasul stins și tremurându-i dinții.

— Bunico! răspuse băiatul.

Bătrâna se căzni să vorbească, dar frica îi încheștase gura.

Stătu mult tăcută, tremurând.

Târziu, a putut să întrebe:

— S'au dus?

— Da.

— Nu m'au ucis? întrebă bătrâna.

— Nu, răspuse Ferruccio cu glasul stins, — Dragă bunico... mă iubești, nu e așa?...

— O, Ferruccio, copilul meu! răspuse ea punându-i mâinile pe cap — te-ai speriat rău? Doamne Dumnezeu! Aprinde lampa... Ba nu, să stăm pe întunec mai bine; mi-e frică.

— Bunico, făcu iar băiatul, eu te-am supărat totdeauna...

— Nu, Ferruccio, nu zice așa. Nici nu mă mai gândesc la ce-a fost. Te iubesc tare, tare.

— Te-am supărat totdeauna, — zise iar Ferruccio cu glas tremurat și opintindu-se din când în când din vorbă, — dar... te-am iubit mereu. Mă terși? Iartă-mă, bunico.

— Da dragul meu, te iert, te iert din toată inima. Cum se poate să nu te iert? Ridică-te nu mai sta în genunchi. N'o să te mai cert niciodată. Tu ești bun, Ferruccio! Să aprindem lampa și să ne facem puțin curaj. Ridică-te, Ferruccio.

Iți mulțumesc, bunico — zise băiatul cu glas și mai slab — acum sunt... mulțumit. N'o să mă uiți bunico... nu este așa? N'o să uiți niciodată pe Ferruccio al d-tale.

— Ferruccio! — îl strigă bunica uimită și îngrijorată punându-i mâinile pe umeri și plecându-și capul ca să l privească în față.

— Nu mă uita — murmură iar băiatul cu un glas ce d'abia se auzea. — Sărută pe mama... pe tata... pe Luigina... Adio, bunico...

— Pentru Dumnezeu, ce ai! — strigă bătrâna pipăind cu groază capul băiatului căzut pe genunchii ei.

Apoi, cu tot glasul ce-i mai rămânea, strigă desperată:

— Ferruccio! Ferruccio! Ferruccio! Copilul meu! Dragostea mea! Sfântă fecioară, ajută-mă.

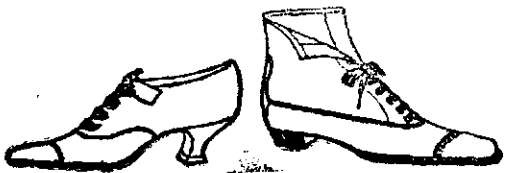
Dar Ferruccio nu mai răspuse. Micul erou, mântuitorul mamei — mamei lui, lovit cu cuțitul în spate, își dase sufletul.

Trad. de Pompiliu Robescu.

Szimonidesz și Raduch

pantofar

Kolozsvár, Vesselényi Miklós utca 4.

Își recomandă on. public din loc și provincie, marfa lor de prima calitate, care se bu- **ghete** pentru picioare cură de bună reputație. Fac **ghete** bolnave, mai departe **ghete moderne de copii, bărbați și dame din cel mai bun material și cu prețuri moderate.**

.. Pentru comanda din provincie rugăm să ni-se trimită de model o ghiață veche ..

rea A. S. Imperiale și nici la prânzul dela palatul Cotroceni, din pricina unei ușoare indispoziții.

Iluminația și retragerea cu torțe.

Orașul a fost feeric iluminat în timpul serei. Numeroase arcuri luminoase pe toată întinderea căii Victoria, precum și iluminarea tuturor edificiilor publice și a cluburilor de pe această stradă atrăsese o mare mulțime de lume. Poliția luase inteligentă măsură de a interzice cu desăvârșire trecerea trăsurilor, ceea ce a evitat numeroase accidente ce s'ar fi putut întâmpla din pricina prea mare de aglomerări. În piața Teatrului și în fața palatului afluența era atât de mare încât abia te puteai mișca.

În afară de iluminația de pe calea Victoriei, toate autoritățile publice și instituțiile militare au fost iluminate. La orele 9 și jum. s'a făcut o impunătoare retragere cu torțe la care a participat toate muzicile militare, precum și câte o companie din trupele garnizoanei. Fiecare soldat purta un băț de vârf al căruia se afla atârnat un lampion. Înainte de a porni, muzicile militare au cântat rugăciunea de seară în Curtea palatului. Apoi trupele au defilat prin curte și au ieșit pe calea Victoriei în sunetul marșului de retragere, parcurgând mai multe străzi din Capitală.

La orele 10 jum. trupele s'au retras în cazărmi. Animația a continuat însă pe străzi până după miezul nopții. Seara s'a dat un prânz intim în onoarea principelui moștenitor al Germaniei în sala tronului palatului regal. La acest prânz nu au luat parte decât membrii familiei. La orele 9 jum. M. S. regina cu A. S. Imperială principele Friederich s'au dus cu automobilul la concertul dela Ateneu al orkestrei simfonice din Viena.

AA. LL. Regale principii moștenitori și A. S. S. principele Carol Anton de Hohenzolien au asistat de asemeni la acest concert. Pe drumul dela palat și până la Ateneu, înaltul oaspe și M. S. regina și membrii familiei princiare au fost obiectul unei călduroase manifestațiuni de dragoste din partea publicului numărös. Sala Ate-neului era plină de întreaga elită bucureșteană, precum și de toată lumea oficială. Membrii suitei A. S. Imperiale au participat de asemeni la concert.

După concert, la orele 11 trecute M. S. regina cu A. S. Imperială, s'au înapoiat la palatul regal, unde se află găzduit ilustrul oaspe; iar AA. LL. RR. principii moștenitori s'au dus la palatul Cotroceni.

Din România.

Sesiunea extraordinară a parlamentului. În cercurile guvernamentale bine informate se afirmă că parlamentul va fi convocat în sesiune extraordinară pe ziua de 25 Aprilie, spre a lua în discuție convenția comercială cu Austro-Ungaria.

După aceia parlamentul se va ocupa cu discutarea legii sanitare. Parlamentul va fi deschis până la 10 Mai inclusiv, spre a se putea serba cu mare fapt aceia zi, ca încheiere a jubileului de 70 de ani al M. Sale Regelui.

Protocolul Curței. La Curtea regală română, ca la toate curțile mari europene se observă cu multă exactitate prevederile protocolului.

Așa se explică faptul că M. Sa Regele nu s'a dus întru întâmpinarea A. S. I. principele moștenitor al Germaniei pe care l'a întâmpinat pe peronul gării, dintre membrii familiei regale, numai A. S. R. principele moștenitor al României, iar A. S. R. principele Carol a dat onorurile militare ca elev al școlii militare de ofițeri.

Convenția cu Austro-Ungaria. Delegații Austro-Ungariei pentru încheierea convenției comerciale cu România au sosit toți în Capitală.

Negociațiunile au fost reluate ieri și delegații celor două țări au ținut o ședință după amiază, la ministerul afacerilor streine, sub președinția d. Em. Porumbaru.

Paștile în Sarajevo.

Noi românii din Sarajevo, despre cari s'a amintit și de altă dată în coloanele »Tribunei«, ne-am bucurat foarte mult pentru că ni-s'a dat iarăși ocaziune să ascultăm slujbă românească. D. preot militar *Iosif Serafin*, care își are sediul în Sarajevo s'a întors tocmai din călătoria oficială făcută în scopul mărturisirii și cuminării ostașilor români, cari sunt răsfirați în alte locuri din Bosnia și Herțegovina.

Serviciul divin a început ca de regulă într'o odaie a cazarmei Franz Ioseph din Sarajevo la orele 9 a. m. Răspunsurile liturgice le-au cântat feciorii soldați din corpul sanitar *Traian Dragoș* din Rafna și *Petru Păuța* din Câlnic și au dovedit, că au în comunele lor (în Banat) învățători, cari fac cinste bisericii române. Serviciul divin s'a ținut cu aceiași pompă și măiestrie caracteristică ritului nostru oriental, la ce a contribuit mult glasul foarte frumos și plăcut a dlui părinte Serafin. La finea liturghiei d. părinte a ținut o cuvântare frumoasă, arătând însemnăta-tea sărbătorii și cauzele de cari fiecare creștin trebuie să se bucure în această zi, adică învierea Mântuitorului lumii.

Spre a face bucurie și soldaților prezenți, cari în partea cea mai mare erau rezerviști, așadară deserați că acasă au lăsat familia și copiii și au trebuit să vină în aceste locuri depărtate, președintele clubului român d. consilier de finanțe *Isidor Socoleanu* dăruiește fiecărui soldat (erau peste 70) câte o coroană din casa clubului. Faptul acesta nobil este încă o dovadă că românii au respectat și iubit totdeauna armata împărătească, și în caz de luptă sunt în stare a sacrifica nu numai avutul, ci și viața lor.

Cea mai mare parte a membrilor coloniei române din loc a luat parte la acest serviciu și putem zice, că ne-am depărtat mângâiați și mulțămii sufletește, că am putut în așa mod demn a serba învierea Domnului între marea aceasta de străini.

Sarajevo, 16 Aprilie 1909. *Teodor Filipescu.*

Studii statistice.

De Eugen Brote.

XVII. Românii de pe valea Târnavei mici.

Tirnavă-mică izvoarește în munții Marghitei, ia un curs aproape paralel cu Mureșul și să varsă din jos de Blaj în Tirnavă-mare. Valea nu e largă și primește, mai ales din stînga, mai multe păraie, cari să scurg de pe dealurile ce despart amîndouă Târnavă. Dela izvoarele ei pînă la Sin-Giorgiul-de-pădure sunt vre-o 20 sate maghiare, în cari nu se găsesc romîni. Hota-rele limbii trec dela Cînta din valea Nirașului tocmai pe linia de hotar al comitatului Tirnavă-mică și apoi pe vale în sus pînă la Sin-Giorgiul-de-pădure, de unde să întorc într'o curbă bruscă peste Rava pe vale în jos la Chindul-mic, de-aci apucă pe pârăul Chindului în sus alături de șoseaua care duce la Hetur și trec în valea Târnavii-mari. Dela hotarul limbii pînă la gura văii sunt așezate 77 de sate: 27 romînești, 28 maghiare, 18 germane și 4 mestecate. Dicio-Sînt-Mărtinul, sat maghiar, este localitatea centrală și comuna cea mai mare cu 3300 de locuitori. Peste 1000 de locuitori sunt în 24 sate, cari naționalitățile le au împărțite între ele de-opotrivă, fiecare cite 8.

La anul 1880 erau în aceste sate 58.151 de locuitori: 23.033 romîni (39.61 proc.) și 35.118 alții. La anul 1900 se urcase numărul lor la 71.724, din cari 29.116 romîni (40.59 proc.) și 42.608 alții. Creșterea (13.573) este de 1.16 proc. anual. Romîni au sporit cu 6083 sau cu 1.32 proc. și alții cu 7490 sau cu 1.07 proc. Prin creșterea lor mai repede romîni și-au întărit pozițiunea numerică cu aproape un procent.

În satele romînești locuiau 18.534, din cari 14.863 romîni (80.19 proc.) și 3671 alții. Numărul locuitorilor se urcă la 22.309, din cari 17.990 romîni (80.64 proc.), și 4319 alții. Poporațiunea întregă a sporit cu 3775 (1.02 proc.), romîni cu 3127 (1.05 proc.) și alții cu 648 (0.88 proc.). Astfel pozițiunea numerică a romînilor a cîștigat aproape o jumătate procent.

În nici un sat numărul romînilor nu scade. În 6 sate cu 3389 romîni creșterea este mai mică decît o jumătate procent (Căpîlna-de-sus și de-jos, Crăciunel, Feisa și Sîncel); în 6 sate cu 3316 romîni sporul ajunge pînă la un procent (Coroiu, Cuștelnic, Bia, Panade, Șoimoș și Lepindea); în 14 sate cu 7724 romîni creșterea trece peste un procent (Vamoș-Odri-heiu, Sîntă-Mărie, Iclod, Laslăul-romîn, Hundorf, Bo-ziaș, Șomfalău, Cetatea-de-baltă, Velt, Blăjel, Boian, Făget, Tătirlăua, și Spini); în 2 sate cu 434 romîni sporul este mai mare decît două procente. În 13 sate minoritatea este disparentă. În 7 sate minoritatea mai

consolidată sporește mai încet decît majoritatea (Cuștelnic, Hundorf, Bernadea, Boziaș, Velt, Blăjel și Sîncel), și în 7 sate majoritatea este întrecută în spor de minoritate (Vamoș-Odriheiu, Sîntă-Mărie, Bia, Șomfalău, Cetatea-de-baltă, Boian și Tătirlăua). Din aceste din urmă sate numai în mica Sîntă-Mărie (195 romîni și 183 alții) majoritatea romînă pare primejduită.

În satele maghiare locuiau 22534 suflete: 5144 romîni (22.82 proc.) și 17390 alții. Poporațiunea s'a urcat la 29175, din cari 6197 erau romîni (21.24 proc.) Sporul romînilor este de 1053 sau 1.02 proc. și al altora de 5588 sau 1.60 proc. Majoritatea are deci un mare avans. În 7 sate minoritatea romînă este disparentă (Kakasd, Gyalakuta, Kelementelke, Hederfaia, Rava, Chindul-mic și Ceuaș); în 3 ea scade (Sin-Giorgiul-de-pădure, Dîmbău și Goganvarolea); în 7 ea crește foarte încet (Păucea, Hărănglab, Deaș, Ganfalău, Săuca, Șaroș și Adămuș); în 4 ea sporește mai puțin repede decît majoritatea (Bahnea, Bălăuseri, Dicio-Sin-Mărtin și Gogan); în 7 sate minoritatea romînă întrece cu sporul ei majoritatea (Korond-Szent-Marton, Mica, Craifalău, Sin-Miclăuș, Petrisat, Agrișteu și Daia-săsească). Daia-săsească, odinioară fără indolia comună germană, acum maghiară, este pe cale a deveni romînească (360 maghiari, 230 romîni, cari cresc repede și 16 germani.)

În satele germane se aflau 14.963 locuitori: 2079 romîni (13.89 proc.) și 12.884 alții. Ei au sporit la 17.718 din cari 3787 romîni (21.37 proc.) și 13.931 alții. Romîni au sporit cu 1708 sau cu 4.10 proc. anual și alții numai cu 1047 sau cu 0.40 proc. Acest spor foarte mic al sașilor combinat cu sporul fără seamă mare al romînilor a schimbat în 20 ani fizionomia satelor. Pe cînd ele n'aveau decît o optime au acum peste o cincime romîni. În 7 sate minoritatea romînă este încă cu totul neînsemnată (Filitelnic, Magherușul-săsesc, Senăruș, Seleușul-mic, Laslăul-săsesc, Urmeniș și Cund). În toate celelalte 11 romîni au prins și sporesc repede (Ciucmandru, Nadășul-săsesc, Zugor, Dumald, Sentioana-săsească, Idiciu, Băgaciu, Bazna, Jidvei, Boiaciu și Șona). În Bazna sunt 515 romîni și 941 alții, în Sentioana 260 și 436, în Indiciu 240 și 303.

În satele mestecate cu 947 romîni și 1173 alții romîni au sporit la 1142 și alții la 1380. Creșterea totală de 402 (0.97 proc.) se repartizează pe seama romînilor cu 195 (1.03 proc.) și pe seama altora cu 207 (0.88 proc.). În Suplac sunt 451 romîni și 484 alții; în Abuș 215 romîni și 217 alții. Amîndouă satele, avînd în vedere sporul mai repede al romînilor, sunt pe cale a deveni romînești. În Văsăuș însă formațiunea majorității romîne pare mai dificilă, fiindcă toți locuitorii au același pas în creștere (romîni cresc cu 0.818 proc. anual și alții cu 0.813 proc.).

Revoluția din Turcia.

Măine probabil armatele junilor-turci își vor face intrarea în Constantinopol și astfel se așteaptă în curînd marele revirement, care va avea să restabilească situația de dinaintea răscoalei militare din săptămîna trecută, chiar și cu prețul jertfirii autorității și puterii sultanului. Că ce se va întâmpla după intrarea armatelor în Constantinopol, nu se poate prevedea de pe acum. Din numărul enorm de telegrame ce circulă azi în Europa, se vedește cu siguranță numai că sultanul e extrem de amenințat și că va trebui să părăsească tronul.

O icoană clară asupra adevăratelor proporții ce a luat mișcarea anarhică nu se lămurește încă deplin.

Dăm telegramele dela vale:

Abdicarea Sultanului.

Salonic, 19 Aprilie. Azi a sosit știrea aci, că Sultanul a fost detronat. Știrea aceasta a fost primită cu mare entuziasm. Întreg orașul e în picioare. Populația primește pe junii turci cu strigăte: »Să trăiască«. Până acum știrea despre detronarea sultanului n'a fost oficios confirmată.

Avînd în vedere gravitatea situației, precum și faptul că trupele tinerilor turci se apropie în marș forțat de Constantinopol, pe cînd Sultanul nu se poate baza pe trupele sale, toată lumea se așteaptă, că Sultanul va încerca să scape prin abdicare de pericolul iminent ce-l amenință. *Mukdar pașa a fost proclamat comandant suprem al trupelor din Ciatalcea.*

La frontiera bulgară se observă mișcări febrile de trupe.

Junii turci cer capul Sultanului.

Constantinopol, 20 Aprilie. Trupele din Salonic înaintază metodic și se concentrează înaintea capitalei. Ieri au sosit 7 trenuri pline cu soldați. Cheile fortărețelor din jurul orașului sunt în mâinile lui Mukhtar pașa, care e cel mai excelent general turc, format în școlile militare din Germania. El e un inamic hotărât al sultanului, mai ales de când acesta a dat ordin, sau cel puțin a tolerat masacrarea atâtor ofițeri juni-turci.

Mukhtar pașa a declarat unei deputațiuni parlamentare trimise din partea sultanului: »Ați adus și capul sultanului? Fără de acesta nu stăm de vorbă«.

Correspondentul din Sofia al ziarului »Budapesti Hirlap« telegrafiază, că garnizoana din Stambul este complet izolată și în neputință de a intra în acțiune pentru salvarea Sultanului. Trupele din Adrianopol și Salonic se apropie în ordine completă de capitală. Cartierul general al trupelor tinerilor turci se află la Hadamor, unde a sosit ieri noapte și Talad-bey, președintele comitetului tinerilor turci, fiind primit cu un entuziasm indescribibil de către trupe. *Intregul stat-major din Stambul a trecut pe partea tinerilor turci. Toți soldații cer moartea Sultanului.*

Armata tinerilor turci spre Constantinopol.

Constantinopol 20 Aprilie. — Se asigură că câțiva »Hodjas« au fost trimiși la Ceatalcea, spre a convinge trupele tinerilor turci. Ei au fost recunoscuți imediat și bătuți, isgoniți sau făcuți prizonieri.

Trupele din Salonic și Adrianopol, care merg spre Constantinopol, au ordin strict de a trata bine populațiunile, *mai cu seamă pe creștinii străini.* Aceste trupe ale tinerilor turci păstrează o disciplină perfectă. Spre a liniști populațiunea din Capitală și spre a nu îndâji pe mahomedani, precum spre a nu da loc la lupte între trupele Sultanului și cele ale tinerilor turci, intrarea trupelor macedonene nu se va face prin Stambul.

Nouii trupe.

Salonic 20 Aprilie. — Ieri alți 1100 soldați au mai plecat spre Constantinopol. Husni-Pașa, Enverbey și Niazim-Bey au plecat și ei spre a se uni cu armata tinerilor turci în fața Constantinopolului. Niște fugari sosiți din Pireu au povestit că două batalioane au plecat din Erzerum și s'au imbarcat la Trapezond spre a se uni cu trupele tinerilor turci în fața capitalei.

Telegrama studenților aromâni.

Față cu gravele evenimente din Turcia, un grup de studenți aromâni ai Universității din București au expediat ieri următoarea telegramă:

Comitetului »Uniune și Progres«

Salonic.

Mândri de Patria noastră otomană constituțională și de trecutul celui mai credincios popor al Imperiului, suntem gata a ne jertfi pentru idealul comun: libertatea politică și integritatea Impărăției.

(ss) I. Foti, T. Cheale, A. Nastu, L. Boga, D. Papagoga, M. Șmina, Tașcu Tovar, Petre Marcu.

Mobilizarea unui corp de armată contra junilor turci.

Salonic, 20 Aprilie. Corpul al 5-lea de armată din Damasc opune rezistență tinerilor turci în contra cărora Osman Pașa a mobilizat tot corpul al cincilea. Corpul al 4-lea sub comanda lui Ibrahim Pașa se pregătește să meargă spre Constantinopol.

Intervenția puterilor europene la Constantinopol.

Paris, 20 Aprilie. »Figaro« scrie că marile Puteri vor interveni la Constantinopol, menajând întru toate susceptibilitatea Porței spre a se evita astfel un războiu civil. Europa a împăcat pe Turcia cu Bulgaria și are acum grija ca să împace pe turci unii cu alții.

»Le Temps« speră că atitudinea pe care o are Sultanul și guvernul nu va ajunge la extrem.

Flota engleză a intrat în Dardanele.

Constantinopol, 20 Aprilie. »Osmanischer Lloyd« aduce știrea că s'ar permite flotelor străine intrarea în Constantinopol, cu condițiunea, ca să nu facă nici o demonstrațiune, să nu debarce trupe și să se retragă îndată ce nu vor mai avea nimic de urmărit. Flota engleză a și intrat în Dardanele.

Liniște la Constantinopol.

Berlin, 20 Aprilie. — Direcțiunea căilor ferate orientale a primit o telegramă din Constantinopol după care în oraș ar fi liniște. Sfârșitul crizei se așteaptă în curând. Se zice că nu se va întâmpla nici o ciocnire. Victoria junilor turci e mai mult ca sigură.

Flota germană spre apele turcești.

Berlin, 20 Aprilie. — Guvernul german a hotărât să se trimită o flotă în Marea Mediterană spre a putea apăra viața germanilor aflători în Turcia. Comandantul flotei din Kiel a primit ordin ca să trimită chiar astăzi mai multe vase de războiu în apele turcești. Incrușișătorul »Hamburg«, care actualmente însoțește iahtul imperial în voiajul prin Marea Mediterană, se va atașa la flota ce urmează a se trimite.

Condițiunile junilor-turci pentru împăcare.

Constantinopol, 20 Aprilie. — Comitetul junilor turci a formulat pentru moment următoarele condițiuni;

1. Înlocuirea completă a garnizoanei din Capitală.
2. Pedepsirea softalelor cari au ațâțat trupele din Constantinopol la masacrarea ofițerilor junilor-turci.
3. Detronarea Sultanului și înlocuirea lui cu prințul Izedin Iusuf.

Proclamarea acestuia o va aranja comitetul îndată ce va fi sosit Niazim Bey.

Zilele sultanului sunt numărate.

Frankfurt, 20 Aprilie. Situația sultanului este extrem de critică. Marele vizir și comandantul corpurilor I și II de armată, cari l-au părăsit azi dimineața la orele 5 afirmă că sultanul se află într'o stare de completă neputință. Cabinetul este de asemenea cu desăvârșire desorientat. Părerea generală este că dacă sultanul nu va reuși să se refugieze, zilele lui sunt numărate. Se așteaptă în fiecare moment, proclamarea lui Reșad Efendi ca sultan.

Masacrarea tuturor ofițerilor dintr'un regiment de cavalerie.

Berlin, 20 Aprilie. Despre omorârea în masă a ofițerilor de cavalerie ai regimentului turc »Estrugul« i-se anunță ziarului »Berliner Tagblatt« din Constantinopol următoarele: Soldații ațâțați de popi au adus pe toți ofițerii regimentului în curtea cazarmei și i-a somat să jure pe legea șeriatalului. Ofițerii refuzând, pe bază că n'au primit nici un ordin în privința acestora, au fost masacrați toți până la cel din urmă.

Mukhtar pașa contra sultanului.

Constantinopol, 20 Aprilie. — În fața trupelor din Salonic s'a prezentat ieri din nou o deputațiune din partea Sultanului.

Mukhtar pașa, comandantul trupelor era să reție ca garanție pe doi popi și 3 pașale. La urmă s'a răzgândit însă și i-a liberat dându-le ordin să se ducă la sultan și să-i spună că pe viitor să nu mai trimeată nici o solie corpului de armată din Salonic.

Din camera otomană.

Constantinopol, 20 Aprilie. — La Cameră, deputații trimiși în misiune la Ceatalcea, au făcut o dare de seamă despre rezultatele obținute de ei. După propunerea unui călugăr, care a declarat că trupele din Constantinopol plâng acum de remușcare, a fost adoptată o moțiune tinzând să se trimeată delegații din trupele tinerilor turci spre a sfătui pe camarazii lor din Constantinopol și a conferi cu ministrul de războiu de a restabili ordinea în armată.

Apoi s'a citit Camerei 35 depeși provenind din diferite provincii europene și asiatice din Imperiul otoman protestând în contra evenimentelor din 13 curente.

Deputatul tânăr turc, Mustafa Arif, a declarat că e imposibil să se răspundă tuturor acestor depeși până când guvernul n'a publicat o proclamație asigurând viața deputaților care lipsesc. Discuția a fost amânată până mâine.

Garnizoana Constantinopolului demoralizată.

Constantinopol, 20 Aprilie. — Până la 11 seara nu se știe dacă misiunea lui Izzet-Pașa, care a plecat azi după amiază la Ceatalcea, a reușit. După știrile private sosite aci, trupele care se găsesc acum la Ceatalcea ar fi în număr de 15000. La Constantinopol nu se face nici o împotrivire; pâră acum nu s'a făcut în capitală nici o pregătire de apărare. Garnizoana din Constantinopol pare acum demoralizată și incapabilă să se apere dispunând de un număr prea mic de ofițeri.

Șansele junilor turci cresc.

Salonic, 20 Aprilie. Tinerii turci dispun până acuma afară de al II și al III corp de armată și de 2 diviziuni mixte, pe care de asemenea le-au pornit spre Constantinopol. Diviziunile acestea vor avea misiunea, ca să înlocuiască garnizoana de până acuma din Constantinopol; ce n'a fost credincioasă junilor-turci. *O mulțime de albanezi s'au aliat cu junii-turci, declarând că ei sunt cu totul pentru Constituțiune.*

Scopul înaintării armatelor la Constantinopol.

Frankfurt, 20 Aprilie. »Frankfurter Zeitung« află următoarele din Constantinopol: Comitetul tinerilor turci a trimis telegrame tuturor ambasadorilor și ministrilor plenipotențiarilor, prin care le face cunoscut că esențialul scop al marșului lor spre Constantinopol este definitivă restabilire a Constituției și pedepsirea autorilor sângeroaselor evenimente. *Ei asigură că avutul și viața străinilor va fi respectată.*

Lupta între trupele din Adrianopol și cele din Salonic.

Philipopol, 20 Aprilie. Din Adrianopol au plecat două regimente cu un efectiv de 850 de soldați spre a se duce la Constantinopol.

Ofițeri tineri turci din Ceatalcea, temându-se că după sosirea la Constantinopol aceste regimente ar putea trece în tabăra reacționarilor, au încercat să le înduplece, ca să se înapoieze la Adrianopol. Cele două regimente refuzând s'a încins o luptă între ele și trupele din Salonic, cari au rămas biruitoare. Din partea trupelor din Salonic au căzut patru ofițeri, între cari și maiorul Nuri-bey. Trupele din Adrianopol au pierdut 3 ofițeri și un ulema. Știrea despre această luptă produs o panică în oraș.

600 de familii au plecat spre Scutari,

Tinerii turci stăpâni pe forturile Constantinopolului.

Constantinopol, 20 Aprilie. — În capitală domnește liniștea. Trupele tinerilor turci sunt

absolut stăpâne pe forturile Constantinopolului; ele au sosit la Kutşuk Tsecmece și avangarda a înaintat până la gura râului Kiathanc în Cornul de aur. »Yeni Gazeta« află că comitetul central al tinerilor turci sunt ferm hotărâți să apere constituțiunea până la ultima picătură de sânge.

Spionii!

Avem cu o dovadă neîndoioasă mai mult, că în Arad guvernul are o adevărată pepinieră de perversi denuncianți și spioni cari să-i comunice până și cele mai tainice gânduri ale fruntașilor vieții noastre publice și să se năpustească asupra lor prin presă nu numai la orice ocazie, dar căutând orice pretexte și căutând să le facă proces de *intenții*.

Astfel »Függetlenség« în numărul său de azi sub titlul alarmant de »Mangra împotriva guvernului. Il atacă pe Apponyi« — aduce un lung articol de reportaj, prezentând propunerea de ieri a dlui vicar Mangra referitoare la alegerea unei comisii speciale, ca un fel de războiu pornit contra lui Apponyi, pe care Sinodul vrea să-l nimească, nu altfel... Tot ungușorul de treabă să sară deci pentru apărarea ministrului odor și împotriva dușmanului înfricoșat!..

Cine dintre români să nu înțeleagă însă, că ne aflăm în fața uneltirilor perverse ce se țes aici contra celor cari încrucișează planuri diabolice? Până era în Oradia și nu ajunseră la ordinea zilei chestii în cari guvernul și uneltele sale ar dori să opereze fără să-i supere cineva, numele dlui vicar Mangra nici n'a fost pomenit... Acum iată-l d'odată prezentat ca șef al luptei de dărâmare a guvernului...

Știu, ce-i drept, spionii cum să scrie. Se fac a nu înțelege, că aceea comisie de 12, aleasă la propunerea dlui Mangra, are drept scop tocmai a face ca în jurul chestiilor vitale ce ne frământă pe toți discuția să se petreacă întâiu în cerc mai restrâns, liniștit și cu multă chibzuială, — ci dau alarma cu vădite intenții de a discredita oameni și instituțiuni.

Deși recunoaște că propunerea dlui Mangra s'a primit »unanim și cu mare în-sufletire«, totuși nu pregetă a spune un neadevăr, și anume că: »deja și cu acest prilej s'au petrecut scene extraordinare de zgomotoase« și face profetia că: »la discuțiunile ce vor urma expectațiunii și mai vehemente se vor profera împotriva guvernului, respective în contra ministrului conte Apponyi«.

Guvernul să fie însă pe pace, — pare a zice comunicatul lui »Függetlenség«, căci spionii stau la pândă... Dacă ei știu ce are de gând să facă acea comisie specială, desigur că vor vesti încurând că era să se întâmple cruntă tradare, dacă ei nu ar fi demascat chiar dela început uneltirile — valahe...

Totul e că »patrioții« să se recomande și să vestească succese în ce privește demascările »trădătorilor«, iar »trădător« în înțelesul șovinist e orice fiu credincios al bisericii sale naționale.

Hârtia — și se vede că și oamenii — rabdă chiar și cele mai detestabile infamii!

Conferința preoților gr. cat. români din districtele protopopești de Șiria și Borosșebiş.

— Raport special. —

Conferința s'a ținut în comuna Berzova la 27 și 28 Martie, sub președinția venerabilului protopop de Șiria, Marcu Păscuț și fiind de față protopopul de Borosșebiş, Dumitru Nistor, împreună cu preoții din ambele districte.

S'au săvârșit obișnuitele ceremonii religioase, după cari președintele a inaugurat conferința cu un discurs inspirat, lămurind preoților situația grea ce li-s'a creiat prin legea școlară și prin legea congruei.

Conferința a desfășurat câteva momente de interes obștesc, din cari relevăm discuția în jurul articolului de lege 22 al legii XXVII din 1907 și discuția asupra »atacurilor« ce le îndură preoțimea din partea presei.

Amintitul articol de lege, interpretat în urmă prin ordinațiunea ministerială 83724—1908 face responsabili pe preoți, ca pe directorii școalelor confesionale, de toate conflictele personale câte s'ar ivi din pricina abaterii dela sistema instrucțiunii, precum și de nesuccesul instrucțiunii limbii ungurești. În baza acestui articol de lege preoții pot fi puși sub cercetare disciplinară și dați pe mâna forurilor civile. O violență mare aceasta a canoanelor. — Conferința a luat în chestiune hotărârea, ca toți preoții să renunțe la funcțiunea de director școlar, iar în locul lor să se aleagă fruntași din popor, Conferința adresează P. S. Sale episcopului de Lugoj o petiție în acest sens.

În ce privește »atacurile« presei, conferința a luat următoarea hotărâre: »Deosebit ne adresăm către ziaristica noastră să curme campania nefecită întreprinsă din îndemnul unor *ateiști notorii* (sic) și în loc să ațâțe poporul credincios contra preoților, să-l îndemne să facă fonduri separate pentru ajutorarea preoților lipsiți de congruă fără vina lor. Voiți ca preoții *rumâni* (sic) să fie și de aci înainte apostolii neamului? — grații, vă rugăm, atunci la inima poporului pentru dânsii.«

La sfârșitul conferinței preotul din Berzova, d. Iuliu Tătar, a citit disertațiunea »Chemarea preotului român«, după care președintele rostind o vorbire plină de îndemnuri a ridicat conferința.

Ziua următoare s'au mărturisit toți preoții, ceea ce a făcut o bună impresie asupra poporului. S'a oficiat apoi cu mare solemnitate Sfta liturghie, predicând amândoi protopopii. După amiază, la vecernie a predicat părintele Gheorghe Voștinar despre »Pocăism și rătăcirile lui«. Marea asistență de popor s'a depărtat cu adânci impresii.

Conferința din anul viitor se va ține în comuna Bel, în Dumineca a cincea din postul mare.

R.

Sinoadele diecezane.

Sinodul din Arad.

Ședința IV.

Prezidează P. S. Sa episcopul I. I. Pap. Notari Dr. Isaia Ardelean și Dr. Mangra.

Urmează raportul comisiei epitropești. Referență deputatul Dr. G. Adam. La chestia arendării sesiunilor parohiale, comisia constată că cele 75 de sesiuni ce sunt, aduc un venit prea mic. Propune să se îngrijească consistorul să arendeze cu preț mai bun.

În chestia asta se încinge discuție mai lungă. Iau parte Deseanu, Dr. Marșeu, Groșorean, Grozda, Zigre, Dr. Popa, Ungureanu și Dr. Oprean, care a făcut contrapropunere (să se treacă la ordinea zilei).

Prin ridicarea mânilor se primește contrapropunerea d. Dr. Oprean.

Se naște discuție în chestia sesiunii dela lanova. Dr. Tr. Putici și P. S. Sa Episcopul dau deslușiri. Referentul Adam replică, se primește propunerea comisiei de a se îndruma consistorul ca sesiunile să nu le întrebunțeze decât conform statutelor lor, și în tot cazul când se ivește vre-un caz de abatere pentru interese binecuvântate, să ceară avizul Sinodului.

Dr. G. Adam referență asupra altor fonduri. Se constată că tipografia și librăria diecezei (Fondul Meșianu) este în prosperare.

La acest punct sulevând referentul chestia doțaiiei (procentele) conducătorului librăriei cuprinse în contract, observă că procentele; se socotesc nu după întreg venitul curat, cum ar trebui, ci după ce s'au detras procentele de fondare, — d. Veliciu dă lămuriri mai amănunțite și bazate pe acte.

V. Goldiș crede că este în rătăcire comisia în explicarea contractului, explicare pe care se sprijinește când relevă chestia plății conducătorului librăriei și tipografiei.

Dr. N. Oncu vorbește în același sens, arătând că nu e vorba de un contract încheiat cu vre-un străin, ci mai mult de ofertă ce a făcut consistorul pentru a încuraja zelul unui funcționar cu plată reglată ca oricare funcționar.

Dr. T. Pap pledează pentru a se ține contractul așa cum e făcut tocmai pentru a evita vre-un proces. Susține părerea comisiei.

Dr. Oprean vorbește în contra procedurii comisiei.

P. Rotariu vorbește în același sens.

Se trece la ordinea zilei asupra chestiei.

Referentul prezentând conturile fondului, Negreanu, deputatul Dr. N. Oncu propune ca asupra afacerii să se revină când se va raporta întreaga stare de lucruri a fondului, activat acum.

V. Mangra, vorbește în același sens.

M. Veliciu ține să distingă starea adevărată de lucruri, și înțelegerea e gata. La data când s'au făcut actele prezentate, așa era situația cum o arată referada, ceea ce nu implică că de-atunci nu s'a schimbat starea rea.

Sava Raicu deslușește chestia din punct de vedere al ținerii contabilității unor asemenea lucruri E de corectat titlul actului în discuție, arătându-se că e vorba nu de fundația întreagă ci de suma ce o administra consistorul aradan la acea dată.

Referentul Adam propune absolutiv, deoarece este regula în socoteli.

Se primește. Continuă și termină alte referade.

Sinodul eparhial al Caransebeșului.

Ședința IV.

Caransebeș, în 20 Aprilie.

Deși în minoritate disparentă, burdiștii fac o gălăgie asurzitoare în sinodul din Caransebeș. Ei caută în toate chipurile să-și impună voința și, dacă asta nu să poate, să împiedice mersul regulat și liniștit al afacerilor. Încă dela cea dintâi ședință, ei propuneau ca adunările să se țină în casa orașului, și nu acolo unde s'au ținut toată deauna. De ce? Ca să aibă la îndemână organele administrative, și astfel, dacă sinodul ar refuza cererile lor, să poată fi înduplecat prin forța pandurilor.

O altă obrăznicie. Să știe că la Sasca-Montană și la Zgribești, alegerile pentru Sinod s'au făcut cu ajutorul jandarmilor, și burdiștii au putut răuși numai cu ajutorul teroarei, sub presiunea căreia oamenii cinstiți au fost reținuți dela votare. Mandatele acestea sunt și protestate, și nu ne îndoim, că ele vor fi nimicite. Cu toate acestea, Burdea cere verificarea lor cu cunoscutele lui lipsă de scrupul:

— În interesul păcii bisericești cer să se verifice alegerea acestor patru bărbați, căci la caz contrar se va provoca amestecul altora în chestiile noastre bisericești...

În fața atâtor manopere nedemne și murdare, majoritatea Sinodului, compusă din români buni și cinstiți, ar trebui să desvolte mai multă energie. Oamenii ca Burdea și Ioneștii, nu mai pot fi tolerați să exercite influință asupra afacerilor noastre bisericești, și să ne turbure apele cu urâtele lor intrigi, pentru mici interese meschine. Față de aceștia, pur și simplu, nu trebuie să ne mai alegem mijloacele.

Așteptăm dela frații noștri din Caransebeș ca ei să nu se lase intimidati, și să-și facă deplin datoria lor mare românească.

Lăsăm să ne vorbească raportorul.

Ședința IV s'a deschis ieri, Marți, la ora 9. După verificarea protocolului ședinței III Dr. R. Ionescu a făcut următoarele două propuneri:

Venitul averii protopresbiteriale din Jebel să se

dea în folosul fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor; Regulamentul pentru parohii să nu aibă putere retrogradă asupra preoților, cari au terminat teologia înainte de a intra regulamentul în vigoare. Amândouă aceste propuneri s'au trimis comisiilor.

S'a cetit apoi raportul general al senatului bisericesc. Raportor d. Dr. Gh. Popovici. La urmă, comisia petiționară a referat în 3 cauze.

Sedința V.

Se deschide la ora 4. Se citește raportul general al senatului episcopesc. Dr. P. Ionescu propune, ca leafa episcopului, care în buget este de 11.000 cor. să se reducă la 8000. Dr. Gh. Popovici propune să se primească bugetul. Urmează votarea asupra acestor două propuneri. Burdiștii au avut 14 voturi. Cu ei au votat și cei aleși la Sasca-montană și Zgribești.

Protopopul Ioan Păpa din Buziaș atrage atențiunea Sinodului asupra faptului, că aceștia n'au dreptul să voteze. La cuvintele dlui protopop, burdiștii au înscenat un tumult enorm, în urma căreia I. P. C. Sa s'a văzut necesitat să suspende ședința.

După o pauză de 10 minute, ședința s'a continuat, de astădată *secretă*. Aici s'a hotărât, ca mâine, Miercuri, la ora 4, *comisia verificătoare să vie cu o referadă amănunțită asupra actelor electorale dela Sasca montană și Zgribești*. Acesta va fi începutul luptei.

Guvântarea

I. P. Cuv. Sale Arhimandritului Filaret Musta roșită la deschiderea Sinodului eparhial din Caransebeș.

*Hristos a înviat!
Domnilor deputați!*

Am fost dedați de un lung șir de ani ca să vedem în fruntea noastră — deschizând sinodul eparhial — venerabila, patriarhala figură a arhiepiscopului nostru Nicolae Popea... Iată, a sosit timpul, și dânsul nu mai este între noi, a trecut la cele veșnice, și astfel îmi este dat mie, ca să mă înfrățesc în puterea poziției mele de președinte al Consistorului diecezan în timpul sedisvacanței, înaintea d-voastre, pentruca în calitate de președinte al sinodului eparhial să deschid sesiunea prezentă sinodală. Și mă prezentez, domnilor deputați, cu durere sufletească pentru pierderea venerabilului nostru episcop Nicolae Popea, dar și cu îngrijorare, căci vremile grele sunt.

Când deci ocup astăzi aici scaunul prezidial, cugetul meu este îndreptat în prima linie la Dumnezeu, căci a zis Mântuitorul: »Unde sunt doi sau trei adunați întru numele meu, acolo și eu sunt în mijlocul lor», și noi ne-am adunat aici întru numele Lui pentru de a chibzui cele de folos sfintei Lui biserici. Dar cugetul meu este îndreptat spre trecutul bisericii noastre, precum și spre viitorul ei.

Dacă privesc spre trecut, văd domnilor deputați, că biserica noastră națională din starea ei umilită de odinioară s'a ridicat prin hărnicia și înțelepciunea marelui arhiepiscop Andreiu și a inițiatorilor fii credincioși ai săi, în splendoarea constituționalismului adevărat; constituționalism învitat de neamurile conlocuitoare. Puterea izvoită din constituționalism i-a deschis bisericii calea spre progres, spre lumina și cultura credincioșilor. Dar splendoarea de odinioară, zic de odinioară, pare-mi-se începe a se întuneca, pentrucă, durere, nu mai sunt Andrei.

Dacă privesc în viitor, puțină îndestulare sufletească pot să am, pentrucă astăzi nu văd condițiunile priincioase unei dezvoltări neconturbate unei întăriri și înviorări a bazelor constituționale, depuse de fericirii înaintași ai noștri. Mă mângâie însă făgăduința Mântuitorului, că biserica fiind zidită pe piatră, nici porțile iadului nu o vor stărâna. Mă mângâie speranța, că reprezentanții clerului și ai poporului își vor da seamă de datoria lor și în bună înțelegere vor lucra la îndesturarea tuturor obstaculelor ce obvin.

Le zic acestea, domnilor deputați, pentrucă mi-voi, mă simțesc în drept ca omul care luându-mi în serviciul bisericii noastre diecezane în începutul erei constituționale, ca unul care în acest timp am avut ocaziune să văd și bune și rele. Dară domnilor deputați, sunt și dator să le zic acestea, ca să atrag luarea aminte a tu-

turor domnilor deputați asupra intereselor bine pricepute ale bisericii.

Ne aflăm între împrejurările grele ale timpului nepriincios intereselor mari bisericești, vedem aceste cu toții. Căci ori încotro ne îndreptăm privirile numai de greutăți dăm. Dară domnilor, dacă greutăți ne întâmpină, atunci să ne aducem aminte de timpurile grele ale trecutului nostru bisericesc, și să luăm pildă dela fericirii noștri antecesorii, cari nu s'au tūpilat înaintea diferitelor greutăți, ci ca niște vrednici bărbați, ca niște fii devotați binelui public bisericesc, subliniez: binelui public bisericesc, au pus umăr la umăr, până ce au ajuns la izbândă.

Nu mă îndoiesc de bunele intențiuni, de zelul D-voastre, domnilor deputați, pentru biserica noastră strămoșească.

Și de aceia am speranța conlucrării armonioase în toate direcțiunile, în ce privește agendele ce cad în competența sinodului eparhial. În această speranță, cerând dela bunul Dumnezeu binecuvântarea Sa asupra D-voastre, sprijinul său la lucrările sinodale ale D-voastre, declar sesiunea primă sinodală din periodul al XIV-lea deschisă.

Situația politică.

Negocierile în chestia băncii.

Asupra nesuccesului negocierilor în chestia băncii de cartel telegramele din Viena anunță că o decisiune definitivă se așteaptă în curând. Azi, Miercuri, vor avea loc noi negocieri între cele două guverne, pe Joi se așteaptă în chestiune decisiunile consiliului de miniștrii austriac, Vineri ministrul președinte Wekerle probabil se va înfățișa în audiență la Majestate, iar Sâmbătă se anunță audiența miniștrilor Kossuth și Apponyi. Se crede că până spre sfârșitul săptămânei soarta băncii autonome se va lămurii definitiv. Se prevede în acest restimp ca sigură demisia guvernului.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 21 Aprilie n. 1909

— **Știre personală.** Distinsul nostru amic D. G. Vercescu, prefectul de Dolj și amabila d sale soție, au plecat azi din Arad.

Ieri și alaltăieri d-lor au făcut vizite tuturor fruntașilor români. Duminecă au fost oaspeții la masă a familiei Nic. Oncu. Luni au fost invitați la masă la P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp. Seara au vizitat mănăstirea Hodoș-Bodrog, unde au fost primiți de P. C. Sa părintele arhimandrit Hamsea și reținuți la masă. Ieri au fost oaspeții dlui vicecolonel Silviu de Herbay.

Azi a făcut o vizită prefectului din Arad, conțelului Iuliu Károlyi.

D. Vercescu a plecat cu cele mai bune impresii de aici, îndeosebi a lăsat însă d-sa și distinsa-i soție numeroase și sincere simpatii întrei noi.

— **Vizita M. Sale împăratului la Budapesta.** Proiectul vizitei M. Sale la Budapesta a fost părăsit cu totul, făcând tratativele crzei politice se vor urma în Viena.

— **Un burdist palmuit.** Din Caransebeș ni-se anunță pe telefon că astănoapte o persoană necunoscută a palmuit pe faimosul capelan Ioan Surlaș, exprimându-i probabil simpatiile sale pentru guralivul burdist.

— **Membrii congresului geologilor la Arad.** Ieri au sosit la Arad membrii congresului geologilor care s'a ținut la Budapesta. Ei au vizitat orașul nostru, pe urmă împrejurimile până la Mezöhegyes și azi ei se duc la Șiria și Pâncota. Intre membrii congresului se afă și dl Dr. Ludovic Mrazec profesor la universitatea din București.

— **Moartea unui renegat.** A murit *Silvia Rezey* fost secretar al episcopiei gr-cat. din Oradea-mare și canonic unit, un român care însă a trăit toată viața sa ca ungar și cu ungurii. Rezey a fost deputatul cercului Ceica din Bihor și se spune că a fost propus și pentru scaunul episcopesc din Lugoj dar curia din Roma nu a aprobat numirea lui. În schimb Rezey a fost numit revizor școlar pentru comitatul Bichișului din care post s'a retras acum trei ani. Rezey era pierdut pentru românism și prin moartea sa nu lasă moștenire neamului său decât pilda tristă a renegatului ca un memento pentru toți cei slabi de înger.

— **Din matrapazlicurile jidovești ale Budapestei.** Nesfârșit este numărul băncilor și cooperativelor mai toate jidovești cari s'au format în Budapesta în anii din urmă. Cele mai multe din ele erau însă așezate pe baze foarte puțin solide, adesea de-adreptul pe gândul nemărturisit al pungășiei. Capitalul băncilor rămânea de cele mai multeori nevărsat dar în baza lui ele obțineau împrumuturi și înșelau pe creditori. Împrumuturile acordate de ele erau cele mai oneroase și sub diferite titluri se luau adesea câte 30—40—50%. Acum a sosit rândul reacțiunii și cele mai multe din ele sunt nevoite a se declara falimentate sau a se dizolva spre a nu fi prinse cu pungășile. În cursul anului 1908 s'au desființat 14 bănci cu un capital de 8,490.000 de cor. și 52 de cooperative de credit cu un capital mai mare de 20 de milioane de cor. Câte matrapazlicuri și geșefuri murdare vor fi exprimând cifrele acestea multe!

— **Cunună eternă.** Doamna și d. Demetriu Iovița inginer în Galați (România) au dăruit 20 cor. pentru internatul de fete rom-ort. din Arad, ca cunună eternă în amintirea mult regretatului lor tată Ioan Damsia preot și asesor consist. decedat în Seceani (Banat).

— **Nou avocat în Lugoj.** D. Dr. Caius Brediceanu a trecut zilele acestea examenul de avocat în Budapesta și s'a stabilit în Lugoj unde a luat în primire cancelaria regretatului său tată.

— **Necroloage.** Văduva Elisa Stanescu după lungi și grele suferințe a încetat din viață, Luni 19 Aprilie, în etate de 62 ani. Înormântarea se va săvârși Miercuri 21 Aprilie a. c. orele 3 p. m. Arad, 19 Aprilie a. c. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Arad, 19 Aprilie n. 1909. Jalnica familie.

— **Văd. Sofia Florescu** nasc. Spătariu, mare proprietăreasă de viie, a încetat din viață în 18 Aprilie n. a. c. în etate de 54 ani. Osemintele defunctei s'au așezat spre veșnică odihnă în 20 Aprilie a. c. în grădina familiară din cimiterul de sus. Fie-i țărina ușoară și memoria veșnică! Arad, 19 Apr. n. 1909. Jalnica familie.

— **Maximilian Harden condamnat din nou.** Senzaționala afacere a scriitorului evreogermaen Maximilian Harden directorul revistei „Zukunft“ care a acuzat pe conțele Kuno Moltke omul intim al împăratului Wilhelm de homosexualism, a avut acuma ultimul epilog. În procesul cel dintâi, se știe Harden nu și-a dovedit acuza și a fost condamnat la 4 luni închisoare pentru calomnie. Procurorul imperial a făcut acuma deosebit proces lui Harden și scriitorul german a fost osândit la 600 de mărci amendă.

— **În jurul procesului Giacomuzzi Pártos.** Am arătat ieri părerea președintelui tribunalului din Târgul-Murășului după care jurații au săvârșit o mare greșeală calificând fapta lui Pártos drept omor din imprudență, care echivalează aproape cu achitarea lui Pártos. Azi d. Dr. Pósonyi declară că avizul său a fost cerut pentru cercuri mărginite locale și nu pentru publicitate, dar că *menține tot ce a spus*.

Alt judecător de-acolo Dr. Patay István recunoaște că arma lui Pártos a fost o armă de omor, revolverul Browning și că Pártos a amenințat pe Giacomuzzi că-l va ucide deci a avut intențiunea de-a ucide, dar în contradicere cu părerea asta spune că omorul s'a săvârșit într'o încăierare când pistolul s'a putut slobozi fără intenția ucigașului.

Președintele baroului din Târgul-Murășului Csongvay Lajos declară că după părerea sa jurații au calificat fapta greșit și judecătorii a dictat o pedeapsă excesiv de blândă.

Din toate declarațiile acestea relese că ucigașul lui Giacomuzzi inginerul jidan Pártos a scăpat cu o pedeapsă prea ușoară. Apelul la Curtea de apel va hotărî asupra acestui lucru.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 21 Aprilie 1909.

Grâu pe Aprilie 1909	28.10—28.12
Săcară pe Aprilie	20.—20.04
Cucuruz pe Maiu	149.8—15.—
Ovăs pe Aprilie	1738.—17.40

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	28 K. 20—29 K. 75 fil.
Din comitatul Albei —	28 > 05 29 > 40 >
De Pesta — — — —	28 > 10—29 > 45 >
Bănățenesc — — — —	28 > 15—29 > 75 >
De Bacica — — — —	28 > 20—29 > 55 >
Săcară — — — —	19 > 90—20 > — >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	19 > 18—20 > 10 >
> > calitatea a II.	18 > 70—19 > 80 >
Ovăs > > I.	18 > —18 > 40 >
> > > II.	17 > 70—17 > 90 >
Cucuruz — — — —	14 > 85—15 > 15 >

Poșta administrației.

Ioan Vasvary. Am primit 6 cor. abonament până la 30 Iunie 1909.
Alexandru Popovici. Ökrös. Am primit 6 cor. abonament pe Quart II. 1909.

BIBLIOGRAFII.

La librăria »Tribuna« se află de vânzare următoarele cărți:
Sentinela cântărilor bisericesti române compusă de Terentius Bugariu, preot militar. Prețul 20 cor., plus 30 fi., porto.
Neamul românesc în Basarabia de N. Iorga ccr. 250 plus 10 fileri porto.

Căntece din popor de P. Ciorogariu. Biblioteca Socec Nr. 42—44. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.
Poezii alese de Gh. Crețeanu, Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.
Verzi și uscate, Iodoform cu o prefață de Dr. Urechia. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.
Educația sexelor ediția II. de Dr. Ereclie Steirian. Prețul 1 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.
«Unirea principatelor» 1859 povestită românilor de N. Iorga. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Spiritul critic în cultura românească, de Ibrăileanu prețul 2 cor., + 10 fil.
În lumea dreptății de nuvele și schițe, Ioan Al. Brătescu Voinești 2 cor., + 10 fil.
Legenda funigieilor, poem dramatic în 3 acte de St. O. Iosif și D. Anghel 1 cor., + 10 fil.
Demonul, poemă tradusă din rusește de Ioan R. Rădulescu 1 cor., + 10 fil.
Revista »Viața Românească« Nr. 12 2.— + 10 fil.

**„Impresii de teatru din Ardeal“
de Zaharie Birsan.**

Recomandăm cu căldură acest frumos și interesant volum, în care se afirmă cu o nouă putere talentul simpaticului nostru artist.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Din Biblioteca »Minervei« a — 30 plus 5 fil.
No. 19 »Din valurile vieții«, de I. Slavici.
No. 20 »Visuri înșelate«, tradus de Sofia Nădejde.
No. 21 »Povestiri vânătoarești«, de Ioan Targheniev.
No. 22 »Țărături bizare«, traducere de I. Răduț.
No. 23 »Valurile vieții« nuvele, tradus de Izabela Sadoveanu.

No. 24 »Scrieri alese«, de Mumuleanu, Hrisovverghi, Cuciuzeanu.
No. 25 »Catechismul bisericii Budhiste de Miază-zi«, traducere de Gr. Goilav.

»Din Bibl. Socec«:

Nr. 7. »Din istoria României«, ediție îndreptată de autor, de D. Onciul, prețul 95 bani.
Nr. 53. »Snoave« de P. Dulfu, prețul 30 bani.
Nr. 58—60. »Ziarul unui Pierde-Vară« de G. Coșbuc, prețul 80 bani.
Nr. 63. »Carmen Saeculare« poem istoric de D. Anghel și St. O. Iosif, prețul 30 bani.
»Fantazii« de D. Anghel, lei 1.50.
No. 37 »Dreptatea Mării«, nuvele traducere din grecește de V. Kostopol. Prețul 30 fil. plus 5 fil.
No. 45—46 »Noi și Vechi« schițe, nuvele de I. A. Basarabescu. Prețul 55 fil. plus 10 fil.
No. 51 »Eden Anto« povestiri, traducere din italiană de D. Tomescu. Prețul 30 fil. plus 5 fileri.
No. 52 »Deschiderea cursului de Istorie Națională« de M. Kogălniceanu 30 fil. plus 5 fil.
»Apus de soare«, dramă în 4 acte de Delavrancea. Prețul 2 cor. plus 20 fil.
Nr. 36 Sicilia, descriere de călătorie, Guy de Maupassant, trad. de Mândru 30 fil. plus 5 file.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar Gheorghe Nichin.

Loc deschis.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că oarece pe dl Urban Endre l-am escontentat înaintea notarului public, el a încetat de a-mi mai fi tovarăș și prăvălia și porțelan existentă. 25 de ani din strada Forray Nr. 2 c d'aci încolo ca singur proprietar voi conduce-o sub firma veche înprotocolat.

Özv. Sütő Józsefné utóda Urbán E.

Toate activele și pasivele fostului tovarăș le-am preluat. Pentru încunjurarea neplăcerilor tac cunoscut, că numărul telefonului nu mai e 471 ci 478.
Lucrări de sticlă pentru zidiri primesc și pe mai departe.
Mulțumind pentru încrederea binevoitoare de până acuma, totodată mă rog cu tot respectul, ca cu aceeași credință să mă onorați și pe mine singur, promițând, să voi servi on. public și în viitor cu aceeași conștiință și simț. — Cu stima

Urbán Endréné.

Firma înprotocolată: özv. Sütő Józsefné utóda Urbán E.

Rugare! Nrul vechiu în cartea telefonului a fost 471, acum vă rog să adăugați: Urbán Endréné üveg- és porcellánkereskedés 478.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1908.		1909.	
29 Martie.		21 Martie.	28 Martie
ACTIV			
131277052	{ 92742052 Reserva metalică Aur	123503647	120018152
1827711	{ 38535000 „ Trate Aur	1305389	1271434
65455780	Argint și diverse monete	55925799	53068971
7561900	Portofoliu Român și Străin	29668452	28741007
16696334	{ *) Impr. contra ef. publice	11999924	11999924
11999924	{ „ „ „ „ in cont curent 16974407 }	15296433	15296433
15638508	Fonduri publice	3187121	3177121
3238121	Efectele fondului de rezervă	5972018	5972018
5935168	„ „ „ „ amortisarea imob. și material	704408	704434
684796	Imobili	503356	513839
473237	Mobilier și Mașini de Imprimerie	102669064	103621210
104453804	Cheltueli de Administrație	—	—
—	Deposite libere	20345508	21431960
14965746	„ „ & provizoriu	29183218	31523537
27236316	Compturi curinți	400244337	397340040
407443396	Compturi de valori	—	—
—		12000000	12000000
—		26414884	26414884
—		3893778	3893778
—		254351200	250411900
—		—	—
—		915411	998268
—		—	—
—		—	—
104453808		102669064	103621210
407443396		400244337	397340040
PASIV			
12000000	Capital	12000000	12000000
24609781	Fond de rezervă	26414884	26414884
3634520	Fondul amortisării imobilelor și material	3893778	3893778
261813140	Bilete de Bancă în circulație	254351200	250411900
—	Profituri și pierderi	—	—
932151	Dobânzi și beneficii diverse	—	—
—	Compturi curinți	—	—
—	„ „ & provizoriu	—	—
—	Deposite de retras	—	—
104453808		102669064	103621210
407443396		400244337	397340040

Soomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

PETRY ÁRPÁD
orologier și mehanic
Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orloage, instrumente optice și de fotografiat; ține în magazin cele mai bune orloage, ochelari, ochelane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator — pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanță.

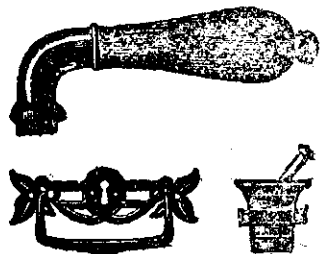

BEREA „BAKSÖR”
de
Sân-Nicolaul-mare (N.-Szt.-Miklós).

Cea mai plăcută, mai gustoasă și mai nutritivă beutură pentru suferinzii de anemie, nervositate, slăbire și insomnie, precum și pentru slăbănogi.

FABRICA DE BERE soc. pe acțiuni
în Nagy-Szent-Miklós.

In atențiunea negustorilor de fer și a curelarilor!!

Prima turnătorie de aramă, bronz, metal, pacfon și nickel

WEIRICH JÓZSEF-né
PÉCS, Ferenciek-utca 44 sz.

Recomandă

fabricațiunile de fer pentru mobile

turnate după orice model.

Serviciu prompt și repede
pe lângă prețuri moderate.

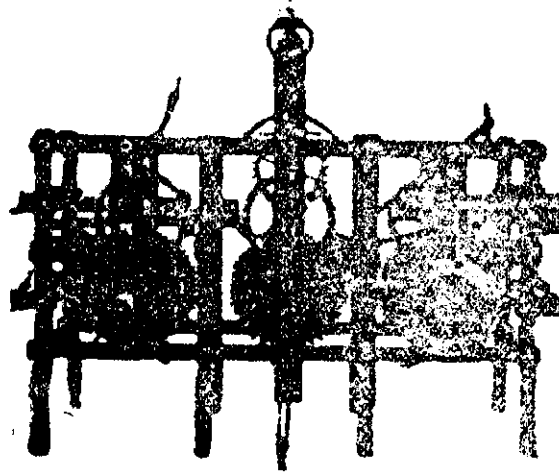
Fondată în 1885.

Peterka Lajós

Fabrică de clasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczi nr.

Face pe lângă prețuri derate și garanție de mulți ani clasornice de turn — școli — case și casarme, primește asemenea și repararea

Fiind chemat măori unde în persoabudget face gratuit și mite porto-franco ori

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist. : : Debreczen : : farmacia : :
«Arany egyszarva»

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági Mustata

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

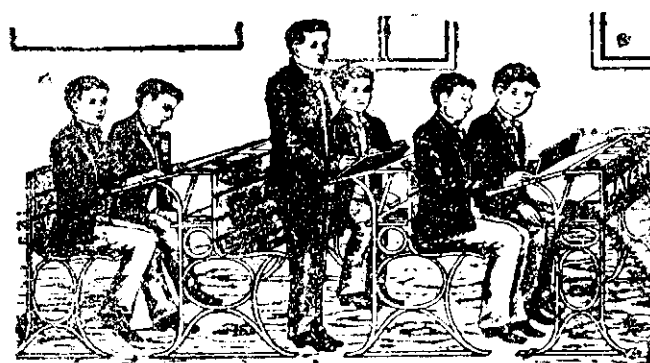
POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii neuzurtoare. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fill. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Medicament pentru văpsirea părului.

in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul să nu se călească și o lună să alba culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Cele mai mobile fier și aramă și cele mai practice bănci higienice de școală și mobilarea cuințelor, hotelor, spitalelor

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării

Acuma a sosit

Untura de peste proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Incercați de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

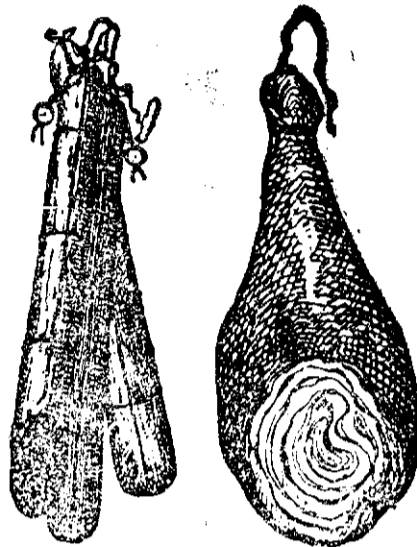
Frații Lászlóczy din Cluj

aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au mărit-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și
articlii de cârnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadlă, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă

cârtaboș de Cluj și sângerete; specialități de cârtaboș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.

Expdiare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZY fabrică de cârnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Fond. în a. 1858.

Nr. telef. 459.

MÜLLER J. és FIA

curățitor chimic de haine și fabrică cu aburi pentru spălatul rufelor în A R A D.

Fabrică și birou: Thököly Imre-u. 40—42.

Localuri pentru primirea de rufe și haine:
József főherceg-ut 11. — Forray-utca 26. —
Asztalos-Sándor-utca 2—3.

Localuri în provincie:

Deva, Brașov, Alba-Iulia, Sighișoara, Hunedoara, Orăștie, Odorheiu.

Facem cunoscut on. public că fabrica noastră renumită pentru curățirea chimică, vopsitorie de haine, precum și pentru spălatul rufelor cu aburi, de 50 de ani de existență, am mărit-o și am instalat-o cu mașinele cele mai moderne și astfel concurează nu numai cu fabricile de acest soi din țară, dar și cu oricare din străinătate.

Curățim chimice și vopsim orice haine bărbătești și femeiești, paltoane, haine pentru copii, fără a le descoase, pânze de mobile, perdele, cusături, dantele, mănuși, tapete etc. etc.

În fabrica noastră de spălat cu aburi, provăzută cu mașini excelente, cu excluderea materiilor stricăcioase rufelor, spălăm orice albituri, dar cu deosebire gulere, manșete, cămeși etc. cari călcați cu mașinele noastre cele mai moderne, capătă un lustru foarte frumos. Mulțămind on. public pentru sprijinul de până acum, rugăm pentru încredințarea și pe mai departe

Cu distinsă stimă

MÜLLER J. és FIA.

— Comandele poștale se efectuează grabnic și conștiințios. —

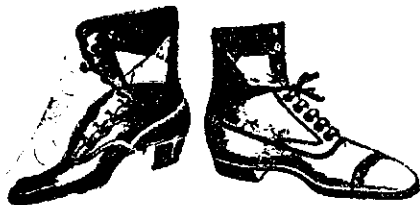
Serviciu prompt și conștiințios.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11'—
„ „ box „ „ . . .	K 11'—
„ „ șevro pt dame cu bumbi . . .	K 10'50
„ „ „ „ „ cu șirete . . .	K 9'50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8'—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6'80
Ghete de copii dela	K 3'—

Material de I-a clasă.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

TH. SCHMIDT — mai înainte —
väd. Fried. Klein
Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse 7.

recomandă noutățile sale de
parasole și entoutcas
(pentru orice ocaziune) precum și ma-
gazinul bine asortat de
pioiere pt. doamne și domni
de calitate bună, plăcute, durabile și
cu prețuri ieftine.
Stofa unsuroasă pentru cuverte
de mătase și jumătate mătase pe ales
executate prompt și neeceptionabil.
— Bastoane cu prețuri foarte ieftine. —

Reparaturile se execută prompt și conștiințios.

KATZKY ANTAL

atelier mehanic de mașini de cusut
și biciclete
Temesvár, Belváros
Lonovics-u. 6 sz. (Intra-
rea prin partea str. Jenő főherceg).

Se angajază să repare și să procure *mașini de cusut, mașini de impletit ciorapi, biciclete motoare, automobile, gramofone și mașini de scris*, precum *sonerii electrice și repararea telegrafelor de casă* și introducerea lor.

Ține în deposit *mașini de cusut vechi și biciclete*, tot așa *gramofone* și părți separate de mașini de cusut și biciclete.

Mare asortiment în plăci românești pentru gramofone cu diametru de 25 cm., 4 cor. 50 fil.

Preț curent gratuit și porto franco.

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszében, Déva și Bánpatak.

Telefon interurban Nr. 276.

VAS és TÁRSA

vânzare mare
de material
pentru zidit

ARAD, BOROS BENI-TER 8.

Telefon interurban Nr. 276.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoex se se se de intabulare, convertes datorile de interese mar.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitorii de afaceri abili și demni de încredere.